

بررسی پابندی به عقاید مذهبی و مطالعه ی غیر درسی بر مشارکت سیاسی دانشجو معلمان

سهراب صادقی^۱، مهران سرمدی پور^۲، زهرا نوروزی^۳، سهیلا جاهدی^۴

چکیده

با توجه به اهمیت مشارکت سیاسی دانشجو معلمان، هدف از این پژوهش، بررسی دو عامل میزان پابندی به عقاید مذهبی و مطالعه ی غیر درسی بر مشارکت سیاسی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان فارس بوده. جامعه ی آماری پژوهش تمامی دانشجو معلمان مرکز آموزش عالی سلمان فارسی شهرستان شیراز بود. تعداد نمونه آماری با بکارگیری جدول کرجسی و مورگان ۱۹۶ نفر تعیین شد. در این تحقیق از روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی با توجه به تعداد دانشجو معلمان ورودی ۹۱ و ۹۲ استفاده شد. روش جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه بود که روایی و پایایی آن مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. در تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و آنوا و آمار توصیفی، در نرم افزار SPSS استفاده گردید. نتایج نشان داد که بین میزان پابندی به عقاید مذهبی و مشارکت سیاسی دانشجو معلمان رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد؛ همچنین بین میزان مطالعه غیر درسی و میزان مشارکت سیاسی دانشجو معلمان رابطه مثبت معنی داری وجود دارد.

کلید واژه ها: مشارکت سیاسی، عقاید مذهبی، مطالعه غیر درسی، دانشجو معلمان، شهرستان شیراز، پابندی.

۱. گروه علوم تربیتی، عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان، نویسنده مسئول، sohrah36@gmail.com

۲. کارشناس ارشد مشاوره، پرسنل دانشگاه فرهنگیان.

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دبیر آموزش و پرورش شهرستان داراب.

۴. دکتری روانشناسی تربیتی، مدرس دانشگاه فرهنگیان.

مقدمه

یکی از حوزه های فعالیت بشری که مستلزم تصمیم گیری و انتخاب می باشد، مشارکت سیاسی است. مشارکت سیاسی فعالیت های ارادی و داوطلبانه ای است که از طریق آن اعضای یک جامعه در امور محله، شهر و روستای خود شرکت می کنند و به صورت مستقیم و غیر مستقیم در شکل دادن حیات اجتماعی و سیاسی سهیم می شوند (اطاعت، ۱۳۷۶).

امروزه مشارکت سیاسی به عنوان یکی از مهمترین مقوله های نظام های دموکراسی در جهان، به سبب توسعه سیاسی ملت ها شناخته شده است. این امر در کشورهای جهان سوم که به نوعی جدال بین سنت و مدرنیته را تجربه می کنند به شکلی حساس تر بروز پیدا می کند. مشارکت سیاسی را می توان به مثابه ی مجموعه ای از فعالیت ها و اعمال تعریف کرد که شهروندان خصوصی بوسیله ی آن اعمال، در جست و جوی نفوذ یا حمایت از حکومت و سیاست خاصی هستند (فیرحی، ۱۳۷۷). می توان گفت میزان بالای مشارکت سیاسی مردم از جمله دانشجویان - که در عصر حاضر قشر عظیمی از جمعیت هر کشور را به خود اختصاص می دهند- در زمینه تصمیمات و خط مشی های سیاسی، بر توسعه یافتگی فرهنگی سیاسی آن جامعه مؤثر است.

دین مقدس اسلام به دلیل ضرورت و اهمیت مشارکت و همبستگی مردم، آن را مورد توجه قرار داده است (جعفری نژاد و همکاران، ۱۳۸۸). از منظر دینی، داشتن حساسیت نسبت به سرنوشت خود و جامعه و مشارکت در امور سیاسی، علاوه بر حق، یک تکلیف ضروری محسوب می شود؛ امام علی (ع) نیز در این باره می فرماید: «ای مردم مصر، نگوید ما سرپرستی چون مالک و امامی چون علی داریم، اگر در صحنه حاضر نباشید، شکست می خورید، ما در حال نبرد و جنگ با باطل هستیم، جامعه ای که در خواب باشد، دشمن بیدارش او را رها نمی کند (امام علی (ع)). از این رو بررسی عوامل اثر گذار بر مشارکت سیاسی دانشجویان خصوصاً دانشجومعلمانی که به منظور تربیت آینده سازان آماده می شوند، می تواند گامی مهم در جهت بهبود عوامل اثربخش و به دنبال آن توسعه ی سیاسی جامعه توسط قشر تحصیل کرده باشد.

با استناد به سخن مقام معظم رهبری که فرموده اند: «در مرحله ی کنونی آنچه می باید پس از تحصیل علم، در صدر فعالیت های دانشجویی قرار گیرد، ارتقاء فکری دانشجویان در زمینه ی فرهنگ و سیاست است (۱۳۸۰/۱۰/۶). بدیهی است نسل بوجود آورنده ی انقلاب و پاسدار ارزش های آن اگر نتواند در انتقال تجارب سیاسی خود به دانشجومعلمانی امروز - که لاجرم تربیت کنندگان آینده سازان این ملت اند- با درایت و پختگی عمل کنند، ممکن است نقص های اساسی در حفظ و نگهداری دست آوردهای انقلاب ایجاد شود.

اساساً لفظ مشارکت بیانگر زندگی جمعی است و از آنجایی که معنای زندگی واقعی انسان تنها با نقش‌های اجتماعی نمود پیدا می‌کند؛ اجتماع کوچک خانواده نقطه‌ی آغازین این مشارکت به معنای عامیانه آن و نهایتاً در سطح کشور و در عرصه بین‌المللی ادامه پیدا می‌کند. البته مشارکت سیاسی نوعی توسعه سیاسی محسوب می‌شود و شرکت در راهپیمایی‌ها، شرکت در انتخابات، پیگیری اخبار سیاسی و... نمودهایی از این مشارکت است.

جیرنیت پری (۱۹۷۲) معتقد است که باید سه جنبه مشارکت سیاسی یعنی شیوه مشارکت، شدت آن و کیفیت آن را بررسی کرد. منظور وی از شیوه مشارکت این است که مشارکت چه شکلی به خود می‌گیرد، آیا رسمی یا غیر رسمی است و استدلال می‌کند که شیوه مشارکت بر طبق فرصت، میزان علاقه (هم کلی و هم ویژه)، منابع در دسترس فرد و نگرش‌های رایج نسبت به مشارکت در جامعه مربوط و به ویژه اینکه آیا مشارکت تشویق می‌شود و یا نمی‌شود فرق خواهد کرد. منظور از شدت سنجش، تعداد افرادی است که در فعالیتهای سیاسی معین شرکت می‌کنند و دفعات مشارکت آنها که ممکن است بر طبق فرصتها و منابع فرق کند. کیفیت نیز به میزان اثر بخشی ای که در نتیجه مشارکت به دست می‌آید و سنجش آن بر کسانی که قدرت را اعمال می‌کنند و بر سیاستگذاری، مربوط می‌شود. این نیز بر طبق فرصتها و منابع از جامعه ای دیگر و از موردی به مورد دیگر متفاوت است.

بحث مشارکت سیاسی امروزه یکی از مباحث مهم در دیدگاه‌های نظری اندیشمندان و سیاستمداران کشورهای جهان است که به عنوان شاخصی برای دخالت و نقش مردم در تعیین سرنوشت خود محسوب می‌شود. از آنجا که مساله مشارکت ریشه در تاریخ جوامع انسانی دارد؛ مشارکت به عنوان یک فرآیند از آنجا شروع می‌شود که می‌تواند دولت و سیستم سیاسی را مورد کنترل و تحدید قرار دهد و سرانجام مانع بروز دیکتاتوری و استبداد شود. آشنایی تفکر عموم با نقش ویژه، مهم و مثبت مشارکت سیاسی گامی اساسی برای افزایش حضور مردم در صحنه‌های مختلف کشور به شمار می‌آید؛ اینکه مردم خود باید آگاه شوند که مشارکت آگاهانه آنها در تمام صحنه‌های سیاسی و اجتماعی کشور ضامن توسعه پایدار در میهن خواهد بود.

در ایران، به ویژه پس از انقلاب اسلامی، مشارکت سیاسی از توجه شایانی برخوردار گردید. شعارهای انقلابی و تأکید آنها بر ارزش‌ها و آرمان‌هایی همچون استقلال، آزادی، برابری، و حق تعیین سرنوشت توسط مردم، همگی حکایت از دعوت مردم به مشارکت سیاسی بالا دارند. شعارهای انقلاب که بر زبان مردم جاری و ساری بوده نیز نشان از تأکید بر مشارکت سیاسی دارد و همچنان مشاهده می‌شود که مقوله آزادی و مشارکت سیاسی و امنیت به عنوان مهم‌ترین محور شعارهای انتخاباتی در جامعه ما دارای اهمیت است.

تحقیقات لایگلی نشان می‌دهد که داشتن دوستان فعال در امور سیاسی موجب افزایش احتمال مشارکت خود افراد می‌شود. وی نتیجه می‌گیرد بحث با دوستانی که به سیاست علاقه‌مند هستند یا به فعالیت سیاسی می‌پردازند، می‌تواند در یادگیری

فرد به فعالیت در امور سیاسی کمک کند ایوان اسکوفر و ناریون گورینایس در مقاله ای با عنوان "زمینه های ساختاری مشارکت مدنی: مطالعه ی عضویت در انجمن های داوطلبانه با دیدگاهی تطبیقی" عضویت در انجمن ها را در ۳۲ کشور با استفاده از روش تحلیل داده های ثانویه آزمون کرده اند و آنرا تحت تأثیر تفاوت بین ساختار دولت ها، نهاد های سیاسی و فرهنگ سیاسی ملت ها دانسته اند. این متغیر ها هم میزان مشارکت و هم نوع انجمن هایی که افراد در آن فعالیت می کنند (جنبش های جدید یا قدیمی) تعیین می نماید (سفیری و صادقی، ۱۳۸۸).

برای بررسی میزان پابندی به عقاید مذهبی بر مشارکت سیاسی ابتدا باید به تعریف دین و دینداری پرداخت. در لغت نامه دهخدا دین به معنای کیش، مله، صبغه، طریقت و شریعت مخالف کفر است. در لغت نامه عمید نیز معانی مختلفی از جمله جزا و مکافات، حسابرسی، اطاعت و انقیاد و رویه و عادت برای دین ذکر شده است. اما در قرآن کریم دین به معنای شریعت و آیین (مجموعه ای از باورها و آداب و سنن) آمده است. دین اصطلاحاً به معنای اعتقاد به آفریننده ای برای جهان و انسان و دستورات عملی متناسب با این عقاید می باشد. پس کسانی که معتقد به آفریننده ای برای جهان، پیرو یکی از ادیان الهی و متعهد به انجام مناسک آن شریعت هستند؛ دیندار شمرده می شوند.

یکی از پیش نیاز های مهم رشد و توسعه فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی، داشتن جامعه ای اهل کتاب و مطالعه است. لذا دانشجو معلمان می بایست این گنجینه دانش بشری را به عنوان یک منبع معتبر و قابل استفاده همواره مورد توجه قرار دهند از این رو هم اطلاعات و دانشی به روز در زمینه های مختلف از جمله سیاست به دست می آورند و هم می توانند انتقال دهنده این فرهنگ به متریان خویش باشند. در پژوهش حاضر سعی شده تا میزان تأثیر مطالعه غیردرسی اعم از کتب مختلف، مجلات، روزنامه ها و نشریات را بر مشارکت سیاسی دانشجومعلمیان را مورد بررسی قرار دهیم.

با توجه به اینکه دانشگاه فرهنگیان تربیت قشر تأثیر گذار در جامعه را برعهده دارد و همچنین اهمیت مشارکت سیاسی در نظام دموکراسی اسلامی ایران، بر آن شدیم تا به بررسی دو عامل مؤثر بر مشارکت سیاسی دانشجومعلمیان مرکز آموزش عالی سلمان فارسی به عنوان نمونه ای کوچک از دانشگاه فرهنگیان بپردازیم.

اهداف و فرضیات تحقیق

هدف کلی این پژوهش بررسی دو عامل پابندی به عقاید مذهبی و میزان مطالعه غیردرسی دانشجومعلمیان مرکز آموزش عالی سلمان فارسی دانشگاه فرهنگیان فارس بر مشارکت سیاسی آنان می باشد
فرضیه اول: بین میزان پابندی به عقاید مذهبی و مشارکت سیاسی دانشجومعلمیان مرکز آموزش عالی سلمان فارسی رابطه وجود دارد.

فرضیه دوم: بین میزان مطالعه غیردرسی و مشارکت سیاسی دانشجوی معلمان مرکز آموزش عالی سلمان فارسی رابطه وجود دارد.

برای رسیدن به هدف تحقیق ابتدا ارائه ی تعریفی جامع از مشارکت سیاسی ضرورت می یابد. مشارکت به معنای همکاری، شرکت داشتن یا حضور داشتن است؛ یعنی صرفاً حضور یک فرد در اجتماعی که برای بحث و تصمیم گیری درباره مسئله ای تشکیل شده است، می تواند به عنوان مشارکت داشتن تلقی شود. اما عنصر اساسی در مشارکت اجتماعی و سیاسی آگاهی و رغبت است. به طوری که برخی آن را پذیرش آگاهانه و انجام بخشی از امور در قالب همکاری از روی علاقه و میل باطنی می دانند (اسکندری و همکاران، ۱۳۸۷). در تعریف دیگری که می توان ارائه داد مشارکت سیاسی همان تلاش سازمان یافته مردم یک کشور درباره حکومت و سیاست است یعنی مردم به انتخاب رهبران سیاسی جامعه و سیاست گذاری ها احساس مسئولیت و حضور خود را نسبت به حکومت و سیاست های آن، متمر ثمر احساس کنند. به عبارت دیگر مردم به طور غیر مستقیم اداره ی سیاسی جامعه خود را برعهده می گیرند. در ادبیات سیاسی معاصر آنچه حکومت های مردمی را از دیگر انواع حکومت ها متمایز می کند، مشارکت فعال مردم در سطوح گوناگون تصمیم گیری و سیاست گذاری درباره ی سرنوشت خود می باشد (عالم، ۱۳۶۸). مشارکت از نظر لغوی به معنای شرکت دو جانبه و متقابل افراد برای انجام امری خاص می باشد (غفاری، ۱۳۸۶).

صاحب نظران در زمینه ی مشارکت از لحاظ مفهومی تعاریف متعددی ارائه کرده اند. از نظر وربا و نی نیز مشارکت سیاسی عبارت است از «فعالیت های شهروندان آزاد که هدف از آن کم و بیش تاثیر گذاری بر انتخاب کارمندان حکومتی و نیز خط مشی هایی است که آن ها انتخاب می کنند (وربا، ۱۹۷۹). اگر منظور از توسعه سیاسی، گسترش مشارکت و رقابت گروه های اجتماعی در زندگی سیاسی باشد، بی شک یکی از پیش نیازهای آن مشارکت سیاسی خواهد بود؛ پس توسعه سیاسی زمانی محقق می شود که مشارکت مردم را به عنوان سازندگان اصلی حیات سیاسی و اجتماعی جلب کنیم.

در پژوهش حاضر منظور از مشارکت سیاسی، شرکت در راهپیمایی ها، شرکت در انتخابات، آگاهی از اخبار و وقایع سیاسی کشور، ارتباط با تشکل های سیاسی مانند بسیج دانشجویی و نهاد رهبری، تشویق دیگران به شرکت در انتخابات، شرکت در مباحث و جلسات سیاسی مانند کرسی های آزاد اندیشی است.

شرکت در مراسم و مناسبت های مذهبی، شرکت در نماز جماعت، رعایت حجاب، در نظر داشتن رضای خدا در انجام امور، انجام امر به معروف و نهی از منکر، پرداخت خمس و زکات، از مؤلفه های پابندی به عقاید مذهبی در نظر گرفته شده است.

برای اندازه گیری میزان مطالعه‌ی غیر درسی نیز مقوله‌های ارجحیت مطالعه‌ی کتب غیر درسی بر سایر امور، علاقه مندی به خرید کتب غیر درسی، میزان اختصاص دادن زمان به مطالعه کتب غیر درسی، مجلات و روزنامه‌ها، میزان آشنایی و استفاده از نشریات الکترونیکی، اشتراک در مجلات و روزنامه‌ها در نظر گرفته شد.

پایبندی به عقاید مذهبی و مطالعه غیر درسی متغیرهای مستقل پژوهش هستند که میزان تأثیرشان را بر مشارکت سیاسی دانشجومعلم‌ان مرکز آموزش عالی سلمان فارسی سنجیده ایم؛ پس میزان مشارکت سیاسی دانشجومعلم‌ان متغیر وابسته تحقیق به شمار می‌رود.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف در حیطه‌ی تحقیقات کاربردی می‌باشد. با توجه به این که در پژوهش حاضر از روش‌های مطالعه کتابخانه‌ای و بررسی متون و نیز روش‌های میدانی نظیر پرسشنامه جهت جمع‌آوری داده‌های پژوهش استفاده شده و به مطالعه‌ی نظرات افراد جامعه در زمینه‌ی موضوع مذکور پرداخته است، می‌توان بیان کرد این پژوهش توصیفی و از نوع پیمایشی می‌باشد.

در پژوهش حاضر منظور از مشارکت سیاسی، شرکت در راهپیمایی‌ها، شرکت در انتخابات، آگاهی از اخبار و وقایع سیاسی کشور، ارتباط با تشکل‌های سیاسی مانند بسیج دانشجویی و نهاد رهبری، تشویق دیگران به شرکت در انتخابات، شرکت در مباحث و جلسات سیاسی مانند کرسی‌های آزاد اندیشی است.

شرکت در مراسم و مناسبت‌های مذهبی، شرکت در نماز جماعت، رعایت حجاب، در نظر داشتن رضای خدا در انجام امور، انجام امر به معروف و نهی از منکر، پرداخت خمس و زکات، از مؤلفه‌های پایبندی به عقاید مذهبی در نظر گرفته شده است.

برای اندازه گیری میزان مطالعه‌ی غیر درسی نیز مقوله‌های ارجحیت مطالعه‌ی کتب غیر درسی بر سایر امور، علاقه مندی به خرید کتب غیر درسی، میزان اختصاص دادن زمان به مطالعه کتب غیر درسی، مجلات و روزنامه‌ها، میزان آشنایی و استفاده از نشریات الکترونیکی، اشتراک در مجلات و روزنامه‌ها در نظر گرفته شد.

پایبندی به عقاید مذهبی و مطالعه غیر درسی متغیرهای مستقل پژوهش هستند که میزان تأثیرشان را بر مشارکت سیاسی دانشجومعلم‌ان مرکز آموزش عالی سلمان فارسی سنجیده ایم؛ پس میزان مشارکت سیاسی دانشجومعلم‌ان متغیر وابسته تحقیق به شمار می‌رود.

جامعه آماری پژوهش، شامل ۴۰۶ دانشجو معلم دختر از مرکز آموزش عالی سلمان فارسی شیراز بوده که با توجه به جدول کرجسی و مورگان تعداد نمونه ۱۹۶ نفر برآورد شده است. در این تحقیق، برای انتخاب نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی، با توجه به تعداد دانشجویان ورودی‌های ۹۱ و ۹۲، استفاده شده است. از تعداد کل نمونه‌ها ۱۰۶ نمونه مربوط به دانشجومعلم‌ان ورودی ۹۱ بوده و ۹۰ پرسشنامه به ورودی‌های ۹۲ اختصاص داده شده است.

ابزار اندازه‌گیری این تحقیق، پرسشنامه‌ای شامل ۳ پرسش مربوط به اطلاعات دموگرافیک و ۱۸ سؤال بر اساس طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت است که از این تعداد ۶ پرسش اول میزان مشارکت سیاسی دانشجومعلم‌ان، ۶ پرسش دوم میزان پابندی به عقاید مذهبی و ۶ پرسش سوم میزان مطالعه غیر درسی دانشجومعلم‌ان را می‌سنجد. روایی پرسشنامه را نیز تعدادی از اساتید مجرب دانشگاه فرهنگیان تأیید نموده‌اند.

پرسشنامه مذکور محقق ساخته بوده و برای تعیین پایایی آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردیده که این مقدار برای کل پرسشنامه ۰/۸۸ برآورد شده است. در جدول ۱ این مقدار به تفکیک عامل‌های پرسشنامه آمده است.

جدول ۱. ضریب آلفای کرونباخ - به تفکیک شاخص‌ها

شاخص	میزان پابندی به عقاید مذهبی	میزان مشارکت سیاسی	میزان مطالعه‌ی غیر درسی
تعداد سؤالات پرسشنامه	۶	۶	۶
ضریب آلفای کرونباخ	۰/۷۹	۰/۸۰	۰/۸۰

یافته های تحقیق

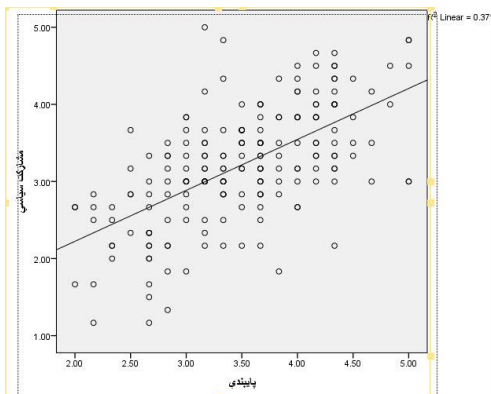
جدول ۲. ضریب همبستگی بین متغیرهای تحقیق

مشارکت سیاسی	مطالعه غیر درسی	پایبندی به عقاید مذهبی		
۱	**۰,۴۸	**۰,۶۱	ضریب همبستگی پیرسون	مشارکت سیاسی
	.۰۰۰	.۰۰۰	معنی داری Sig	
۱۹۶	۱۹۶	۱۹۶	تعداد	
**۰,۶۰۹	**۰,۳۹۳	۱	ضریب همبستگی پیرسون	پایبندی به عقاید مذهبی
.۰۰۰	.۰۰۰		معنی داری Sig	
۱۹۶	۱۹۶	۱۹۶	تعداد	
**۰,۴۸۵	۱	**۰,۳۹۳	ضریب همبستگی پیرسون	مطالعه غیر درسی
.۰۰۰		.۰۰۰	معنی داری Sig	
۱۹۶	۱۹۶	۱۹۶	تعداد	

مأخذ: یافته‌های تحقیق همه در سطح یک درصد معنی دار هستند.

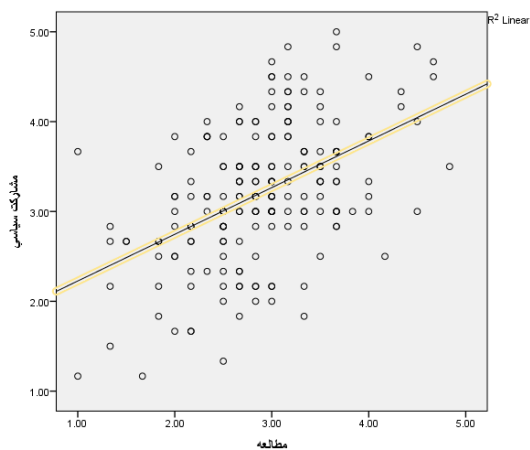
بین پایبندی به عقاید مذهبی و مشارکت سیاسی دانشجویان معلمان رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد ($p < 0,001$ و $df=194$ ، $r=0,61$) دانشجویان دارای نمره پایبندی به عقاید مذهبی از نظر مشارکت سیاسی فعال هستند. بین مطالعه غیردرسی و مشارکت سیاسی دانشجویان معلمان رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. ($p < 0,001$ و $df=194$ ، $r=0,48$) دانشجویانی که مطالعه غیردرسی دارند از نظر مشارکت سیاسی محدودی فعال هستند ولی بین پایبندی به عقاید مذهبی و مطالعه غیردرسی رابطه قوی وجود ندارد

هر چند این رابطه مثبت و معنادار است ($p < 0,001$ و $r = 0,39$ ، $df = 194$) این نتایج با نتایج تحقیقات (کیهانی، ۱۳۸۴)، (غفاری، ۱۳۸۹) همخوانی دارد

نمودار پراکندگی ۱

نمودار پراکندگی ۱ رابطه بین پابندی به عقاید مذهبی و مشارکت سیاسی دانشجوی معلمان بررسی شد و نشان دهنده یک رابطه خطی است و در خصوص رابطه منحنی خطی یا تاثیر مقادیر پرت شواهدی به دست نیامد.

نمودار پراکندگی ۲

نمودار پراکندگی ۲ رابطه بین مطالعه غیردرسی و مشارکت سیاسی دانشجویان معلمان بررسی شد و نشان دهنده یک رابطه خطی است و در خصوص رابطه منحنی خطی یا تاثیر مقادیر پرت شواهدی به دست نیامد.

جدول ۳. ضریب همبستگی پیرسون					
مشارکت سیاسی	پایبندی	مطالعه		ورودی	
۱	**۰۶۲۸	**۰۴۲۰	ضریب همبستگی پیرسون	۹۱	مشارکت سیاسی
	.۰۰۰	.۰۰۰	معنی داری Sig		
۱۰۵	۱۰۵	۱۰۵	تعداد		
**۰۶۲۸	۱	**۰۳۴۶	ضریب همبستگی پیرسون		پایبندی
.۰۰۰		.۰۰۰	معنی داری Sig		
۱۰۵	۱۰۵	۱۰۵	تعداد		
**۰۴۲۰	**۰۳۴۶	۱	ضریب همبستگی پیرسون		مطالعه
.۰۰۰	.۰۰۰		معنی داری Sig		
۱۰۵	۱۰۵	۱۰۵	تعداد		
۱	**۰۵۸۹	**۰۵۶۹	ضریب همبستگی پیرسون	۹۲	مشارکت سیاسی

جدول ۳. ضریب همبستگی پیرسون

مشارکت سیاسی	پابندی	مطالعه		ورودی	
	.۰۰۰	.۰۰۰	معنی داری Sig		
۹۱	۹۱	۹۱	تعداد		
**۰.۵۸۹	۱	**۰.۴۵۳	ضریب همبستگی پیرسون		پابندی
.۰۰۰		.۰۰۰	معنی داری Sig		
۹۱	۹۱	۹۱	تعداد		
**۰.۵۶۹	**۰.۴۵۳	۱	ضریب همبستگی پیرسون		مطالعه
.۰۰۰	.۰۰۰		معنی داری Sig		
۹۱	۹۱	۹۱	تعداد		
مأخذ: یافته‌های تحقیق همه در سطح یک درصد معنی دار هستند.					

بین مطالعه غیردرسی و مشارکت سیاسی در دانشجویان ورودی ۹۲ رابطه بیشتری وجود دارد تا دانشجویان ورودی ۹۱. $p < 0,001$ و $r = 0,57$ ، $df = 89$ و $r = 0,42$ ، $f = 103$ ، $p < 0,001$).

جدول ۴. مقایسه میانگین نمرات دو گروه دانشجویان ورودی ۹۱ و ۹۲							
تفاوت میانگین ها	معنی داری Sig	df	t	Sig	F	گروه مطالعه	ابعاد ارزیابی الکترونیکی
۰,۱۲	۰,۲۶۹	۱۹۴	۱,۱۰۹	۰,۱۱۰	۲,۵۷۸	برابری واریانس ها	مشارکت سیاسی
۰,۱۲	۰,۲۷۴	۱۸۰,۱۶۰	۱,۰۹۸			عدم برابری واریانس ها	

میانگین نمره های دو گروه دانشجویان ورودی ۹۱ و ۹۲ تفاوت معنی داری ندارند $p=0,27$ که بزرگتر از $0,05$ می باشد.

جدول شماره ۵. مشارکت سیاسی (ANOVA)					
F	معنی داری	میانگین مجذورات	درجه آزادی	جمع مجذورات	
۱,۰۰۶	.۳۹۱	.۵۷۴	۳	۱,۷۲۳	بین گروه ها
		.۵۷۱	۱۹۲	۱۰۹,۵۸۶	درون گروهی
			۱۹۵	۱۱۱,۳۰۹	جمع

در رابطه با هدف جزئی دوم بررسی دو عامل پایبندی به عقاید مذهبی و میزان مطالعه غیردرسی بر مشارکت سیاسی دانشجویان مرکز آموزش عالی سلمان فارسی از نظر محل سکونت (روستا، شهر، شهرستان و مرکز استان) بین میانگین گروه ها از نظر محل سکونت تفاوت معناداری مشاهده نشد.

بحث و نتیجه گیری

بررسی و تحلیل یافته‌ها حاکی از آن است که پایداری به عقاید مذهبی و مطالعه‌ی غیر درسی از عوامل تأثیرگذار بر مشارکت سیاسی دانشجومعلم‌ان می‌باشد که با تحقیقات (عباسی، ۱۳۸۱)، (غفاری، ۱۳۸۹) و (سفیری و صادقی، ۱۳۸۸) همخوانی دارد. با توجه به این نتایج، چنین استنباط می‌شود که دانشجو معلم‌ان زمینه‌ی فعالیت‌های سیاسی را داشته‌اند لذا لازم است مسئولین دانشگاه فرهنگیان زمینه‌های حضور هر چه بیشتر دانشجومعلم‌ان را با تقویت دو عامل پایداری به عقاید مذهبی و مطالعه‌ی غیر درسی و همچنین سایر عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی آنان را هموار کنند. یافته‌ها نشان داد که دین نیز عامل مهمی در مشارکت سیاسی می‌باشد پس لازم است که زمینه‌های دینی و مشارکت سیاسی و باور ارتباط بین دین و سیاست و نفی سکولاریسم عمیق‌تر شده و با برگزاری کارگاه‌های آموزشی، مصداق‌ها و فعالیت‌های سیاسی بزرگان دین به روشنی بیان شود. از آنجا که عامل مطالعه‌ی غیردرسی نیز بر مشارکت سیاسی مؤثر بوده پس لازم است با تجهیز کتابخانه‌ی دانشگاه، تسهیل دسترسی دانشجومعلم‌ان به سایر کتابخانه‌های معتبر همچنین افزودن لینک کتابخانه‌های الکترونیکی به سایت هر پردیس و تشویق دانشجویان به تخصیص زمانی برای کتاب خوانی یا مطالعه‌ی مجلات و نشریات چه مکتوب و چه الکترونیکی، می‌تواند گامی مؤثر به سمت تربیت معلم طراز و پیشبرد و تحقق اهداف والای دانشگاه فرهنگیان باشد.

منابع

- اسکندری، کریم؛ علایی، محمدباقر؛ (۱۳۸۷). مشارکت مردم در انتخابات و امور سیاسی کشور. شبکه‌ی اینترنتی آفتاب aftabir.com.
- اطاعت، ج. (۱۳۷۶). مشروعیت، مقبولیت و مشارکت سیاسی. در مجموعه مقالات مشارکت سیاسی (ص. ۴۷). تهران: نشر سفیر.
- امام علی (ع). (بدون تاریخ). نهج البلاغه. در م. دشتی، نهج البلاغه (ص. نامه ۶۲).
- جعفری نژاد، مسعود؛ کلانتری، صمد؛ نورمحمدیان، مژگان؛ (۱۳۸۸). بررسی میزان مشارکت سیاسی زنان شاغل در آموزش و پرورش ناحیه یک شهر شهرکرد. جامعه شناسی کاربردی، بهار ۸۱ سال بیستم شماره پیاپی (۳۳) - شماره ۱، ۸۳-۱۰۴.
- سفیری، خ. و صادقی، م. (۱۳۸۸). مشارکت اجتماعی دانشجویان دختر دانشکده های علوم اجتماعی دانشگاه های شهر تهران و عوامل اجتماعی مرثر بر آن. مجله جامعه شناسی کاربردی، شماره ۱، ۲۲ صفحه ی ۱ تا ۳۴.
- عالم، ع. (۱۳۶۸). بنیادهای علم سیاست. در بنیادهای علم سیاست (ص. ۲۰۳). تهران: نشر نی.
- غفاری، غ. (۱۳۸۶). در جامعه شناسی مشارکت (ص. ۱۲). تهران: نشر نزدیک.
- فیرحی، د. (۱۳۷۷). مفهوم مشارکت سیاسی. فصلنامه علمی پژوهشی علوم سیاسی، سال اول - شماره اول، صفحه ی ۴۴.
- Retrieved from <http://qomsociology.blogfa.com/post-۳۰.aspx>. (۱۳۸۸، ۰۶ ۰۶).
- McClurg, S. (۲۰۰۳). Social Networks and Political Participation: The Role of Social Interaction in Explaining Political Participation. Political Research Quarterly, ۵۶(December), ۴۸-۶۴.
- verba, s. (۱۹۷۹). Political democracy & social equality.